

Hezbollahul libanez

Aparuta initial ca o organizatie paramilitara, Hezbollah s-a transformat in timp intr-o structura mult mai complexa, detinad in prezent un post de radio si televiziune proprii, promovand programe de dezvoltare sociala si beneficiind chiar de posturi in cadrul Guvernului libanez.

Hezbollah, in traducere literara "partidul lui Dumnezeu" este o organizatie politica si paramilitara siita cu sediul in Liban. La baza activitatii sale sta ideologia islamismului siit, dezvoltata de ayatollahul Ruhollah Khomeini, liderul revolutiei islamice din Iran. Gruparea a aparut initial in timpul razboiului civil din Liban, ca o militia siita organizata, antrenata si finantata de membrii garzilor revolutionare iraniene. Incepand din anul 1992, organizatia este condusa de catre Sayyed Hassan Nasrallah, in calitate de secretar general.

Sase state, inclusiv Statele Unite ale Americii si Marea Britanie, au inclus oficial aceasta organizatie pe lista gruparilor teroriste, desi, din acest punct de vedere, nu se poate vorbi de o unanimitate de pareri intre toate statele lumii, probabil cele mai importante fiind divergentele aparute in cadrul Uniunii Europene. Pe de alta parte, majoritatea membrilor comunitatii musulmane considera Hezbollahul ca fiind o miscare de rezistenta legitima.

Hezbollah beneficiaza de o larga sustinere populara in cadrul comunitatii siite libaneze fapt pobat prin mobilizarea unor demonstratii de masa cuprinzand sute de mii de participanti. Potrivit numeroaselor relatari din presa internationala, grupul beneficiaza si de sprijinul considerabil oferit de Iran si Siria, de la sfarsitul razboiului civil hazzbollah operand practic sub protectia si ajutorul direct al acestor state.

Geneza aparitiei Hezbollah

In Liban relatia dintre stat si societate este de natura « confesionala ». Puterea guvernamentala si responsabilitatile sunt alocate pe baza apartenentei religioase. In zilele noastre, aceasta tara recunoaste in mod oficial, optsprezeca comunitati etnico-confesionale. Distributia puterilor fixate in 1943 printr-o lege nescrisa, Pactul national, realizat intre crestinii maroniti si musulmanii sunniti, la sfarsitul mandatului francez, confera esentialul puterii presedintelui Republicii (obligatoriu crestin maronit) si primul-ministru (obligatoriu musulman sunnit), functia relativ mai putin prestigioasa a presedintelui Parlamentului revenind unui musulman siit. Celelalte posturi guvernamentale si locuri din Parlament sunt distribuite in functie de o ratie de 6 crestini la 5 musulmani.

Urbanizarea Libanului

Pana in anii 1960, majoritatea siitilor din Liban traia in regiuni rurale in principal in sudul tarii si in valea Bekaa, zone in care conditiile de viata erau foarte departe de a atinge nivelul de dezvoltare specific altor regiuni ale tarii. In urma unui program de modernizare, care a creat o retea rutiera si a introdus noi abordari in agricultura, multi musulmani siiti au emigrat la Beirut, unde au creat o zona de periferie saraca in jurul capitalei, viitor focar de recrutare pentru organizatii teroriste precum Hezbollah. Urbanizarea rapida a Libanului, rezultand in urma insertiei sale in economia capitalista mandiala, a accentuat si mai mult disparitatile economice in randul populatiei, care au stat astfel la baza unor conflicte politice, accentuand divergentele existente din punct de vedere religios si ideologic in acest microunivers confuz, violent si extrem de divizat.

Un asemenea cadru general a generat, inevitabil, conflicte si neintelegeri in raportarea politica a siitilor libanezi, care s-au radicalizat ulterior.

Populatia urbana, compusa esentialmente din siiti libanezi saraci, nu era mobilizata initial in functie de specificul ei. In anii 60' si inceputul anilor 70' siiti constituiau partea cea mai numeroasa a militantilor si conducatorilor Partidului Comunist Libanez si Partidul Socialist National Sirian. Dar la sfarsitul anilor 70' Sayyid Musa al-Sadr, cleric musulman charismatic care studiase in orasul sfant siit irakian Najaf a inceput sa intre in concurenta cu partidele de stanga, cucerind loialitatea rinerilor siiti. Al-Sadr le oferea alternativa unei « Miscari a Dezmostenitilor » dedicata obtinerii de drepturi politice in sanul societatii civile libaneze.

Disparitia lui Musa al-Sadr

Intre ani 1978 si 1982, o seria de evenimente a propulsat in avanscena tanara mobilizare siita si a intrerupt intr-o buna masura relatiile cu partidele de standa : doua invadari ale Libanului de catre Israel, disparitia inexplicabila a lui Musa al-Sadr si revolutia islamica din Iran. Au fost trei evenimente care au dus la o restructurare majora a opiniilor acestei comunitati, la identificarea unor adversari primordialisi la adaptarea unui veritabil mentor spiritual Iranul esential in dezvoltarea ulterioara a Hezbollah.

In 1978 in vizita in Libia, Al[-Sadr a disparut misterios, iar aceasta disparitie a suscitad imensa lui popularitate ulterioara. In acelasi an, pentru a-i respinge pe lautatotii Oragnizatiei pentru eliberarea Palestinei (OEP), aflati atunci in Liban si care foloseau teritoriul acestui stat pentru organizarea unor atacuri asupra statului evreu, Israelul invadeaza sudul tarii, actiune militara ce are ca si consecinta secundara provocarea unui val de refugiati de aproximativ 250.000 de persoane. In anul urmator , 1979 revolutia islamica din Iran a oferit un nou model musulmanilor siti din lumea intreaga, precum si o viziune asupra unei lumi alternative capitalismul liberal accidental, diferita de cea slavita de miscarile de stanga. Preluarea puterii de catre Khomeini, prebusirea regimului sahului, vazut ca o marioneta a intereselor americane, crearea unui stat islamic siit bazat

pe principii religioase stricte sunt tot atatia factori care vor suscita interesul siitiilor libanezi si vor duce la transformarea modelului iranian intr-o veritabila sursa de inspiratie. Iar de aici pana la conexiuni practice, politice militare, drumul a fost foarte scurt, interesele ambelor parti fiind fundamental identice.

Autodefinire ideologica si progmatica

Manifestantul Hezbollah din 1985 definea clar apartenenta organizatiei : « Suntem fii Ummei (comunitatea musulmana) ... Suntem legati de musulmanii din intreaga lume printr-o doctrina solida si legaturile religioase ale islamului, al carui Allah a vrut sa fie transmis prin intermediul profetului Mahomed. Purtarea noastra ne este dictata prin lumina conceptelor politice generale definite de conducatorii nostri. Cat despre cultura noastra, ne este bazata pe sfantul Coran, sunne si regulile Faqih, sursa noastra de credinta si ascultare »

In manifestul sau din 1985, Hezbollah prezenta cele trei mari obiecte ale miscarii acestea fiind : eradicarea colonialismului occidental in liban, aducerea in fata justitiei a tuturor celor ce au comis atrocitati in timpul razboiului civil si stabilirea unui guvern Islamic in Liban. De atunci, Hezbollah a suspendat temporar telul de a transforma Libanul intr-un stat islamic, recunoscand imposibilitatea atingerii acestuia in conditiile actuale si aducand in schimb in prim plan ideea distrugerii statului Israel.

Legaturile stranse cu Iranul definesc astfel orientarea ideologica si practica a Hezbollahului. Lupta impotriva sionismului insemna pentru cei care urmau linia trasata de Teheran, doar un capitol din lupta impotriva "necredinciosilor". Caracterul special al Hezbollahului vine din apropierea teritoriala a Libanului fata de Israel, de starea permanenta de conflict cauzata de aceasta apropiere.

Radacinile conflictului direct siiti si evrei dateaza de dinaintea aparitiei Hezbollah. Un grup inspirat si posibil finantat de Iran a organizat la finele anilor 80' o serie de atente impotriva unor obiective evreiesti din Argentina, soldate cu peste 100 de morti. Mai recent, clericul siit irakian Moqtada Al-Sadr, conducatorul unei revolte inarmate impotriva celor care vor sa impuna o constitutie scrisa de « maini neislamice » in Irak, a asumat ca evreii au un plan de a instaura un sfat al lor, de la Nil pana la Eufrat. Reteaua influentelor e stransa si extrem de complexa in aceasta zona a terorismului siit, conexiunile sale depasind granitile statale si tanand mult mai mult de apartenenta confesionala.

Structura organizationala si parghii de decizie

Modalitatea de organizare a miscarii ridica multe controverse intre analistii acesteia. Multi lideri al Hezbollah au accentuat faptul ca membrii sai nu dispun de o modalitate de identificare (legitimatie), insemne specifice sau responsabilitatile anume, precum si faptul ca lipseste o structura organizatorica clara. Cu toate acestea, cercetatorul Magnus Ranstorp, preocupat de istoria Hezbollah, sustine existenta unei structuri clare de conducere. Bazata pe velayat-e faqih, aceasta « concentreaza toata autoritatea si puterea

in persoana liderilor religiosi, ale caror decizii sunt urmate de intreaga comunitate ». Se poate vorbi, astfel despre respectarea principiilor care stau la baza lumii islamice, care porneste inca de la inceputurile sale, cu o extrem de stransa conexiune intre laic si secular, intre biserica, comunitate si stat.

Deciziile Hezbollah sunt impartite intre Majlis al-Shura (Consiliul Consultativ) si Majlis al-Shura al-Karar (Consiliul de Decizie). Consiliul Consultativ este condus de catre 12 clerici superiori, avand responsabilitatea deciziilor tactice si supervizand ansamblul activitatilor Hezbollah in Liban. Consiliul de Decizie este condus de seicul Muhammad Hussein Fadlallah si este compus din alti 11 clerici cu responsabilitatile in domeniul deciziilor strategice.

In cadrul Consiliului Consultativ exista sapte comitete specializate ce se ocupa de probleme ideologice, financiare, militare, politice, judiciare, sociale si informationale. Aceasta structura a Consiliului Consultativ si a celor sapte comitete subordonate este dublata de structuri similare, corespunzand celor trei principale teatre de actiune ale Hezbollah in Liban : Beqaa, Beirut si zona sudica a tarii.

Spre sfarsitul razboiului civil libanez, doua alte organisme decizionale au fost instituite : un consiliu executiv si un birou politic.